

¹ A levélhez mellékelve az Angliai Magyar Tanács üzenetének angol fordítása. A szöveg hasonló, de nem teljesen azonos azzal, amit az eredeti fogalmazvány alapján közlünk s ami a KMVI II. kötetében is megjelent. A feltehetőleg végleges, korrigált szöveg eltérései a következők: az első bekezdésben kijavították azt a rossz megfogalmazást, mintha a Nemzetgyűlés saját elnöksége vezetése alatt állna: bizalmát „az Ideiglenes Nemzetgyűlés és a tisztelt Elnöksége által kinevezett Ideiglenes Kormány” iránt fejezi ki. A második bekezdésben a fordításban nem szerepel az ENSZ. A negyedik bekezdésben nem szerepel a „szabályszerűen” kifejezés.

A levelet február 21-én iktatták, és a következő napokban foglalkoztak vele. Bíráló vagy más megjegyzést nem tettek rá. Eden külügyminiszter magántitkára február 27-én úgy rendelkezett, hogy a nyugtázáson túl válasz nem szükséges. Károlyi levelét a Magyar Tanács helyzetének megfelelően eleve óvatosan fogalmazta meg, mint aki nem kíván választ vagy állásfoglalást provokálni

² Ez a szinte felesleges szó – amely az „alkalomadtán”, „esetleg” vagy „alkalmilag” magyar szavakkal fordítható – is arra való, hogy a segítség kérését Eden ne tekintse felszólításnak vagy rendszeres támogatás igénylésének.

17. AZ ANGLIAI MAGYAR TANÁCS ÜZENETE A VÖRÖS HADSEREGNEK

(London, 1945. február 16.)

Az Angliai Magyar Tanács Budapest felszabadítása napján köszönetet óhajt mondani a diadalmas Vörös Hadseregnek, amely hősi harcával megtisztította fővárosunkat a német fasiszták és magyar cinkosaik elnyomásától.¹ A győzedelmes szövetségesek oldalán a magyarság is megtalálja helyét a békeszerető népek sorában. Budapest felszabadítása egybeesik a három szövetséges nagyhatalom új világot hirdető határozatainak közzétételével, amelyek biztosítják a világ számára a békét és boldogulást.

Az angliai magyarság hálával emlékezik meg arról, hogy a Vörös Hadsereg minden igyekezetével el akarta kerülni fővárosunk pusztulását.

Kegyelettel gondolunk azokra a hős vöröskatonákra, akik életüket adták a Budapest felszabadításáért vívott harcban.

PIL 704. f. 40. ó. e. (fogalmazvány). Közli: KMVI II. 370.

¹ Kérdéses, hogy a dokumentum Károlyi Mihály levelének tekinthető-e? Nyilván rádióüzenet, a Magyar Tanács anyagában maradt fenn – Károlyi nem írta alá, és nem tűnik az ő fogalmazványának, másrészt hozzájárulása nélkül sem készülhetett. A kötetbe való felvétele mellett főleg az szólt, hogy Károlyiné felvette KMVI-ba. – A Magyar Tanács 1945. február 25-én felszabadulási ünnepséget tartott, mintegy 220 résztvevővel, ahol Károlyi mellett Révai András és Szűcs Miklós beszélt. Üdvözölte az ülést a megjelent Pudov alezredes, a londoni szovjet katonai misszió tisztje, Tom Wintringham a spanyol polgárháború brit zászlóaljának parancsnoka és R. Birch, a londoni mérnökszakszervezet elnöke. (*Hungarian Bulletin, 1945. május.*)

18. BÖHM VILMOS KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Råsunda, 1945. február 17.)

Kedves Elnök Uram!

Engedd meg, hogy hetvenedik születésnapod alkalmából a bajtársi hűség igaz szeretetével üdvözöljelek. A magyar nép mai generációjának legnagyobb fia 70-ik életében végre megérhette élete nagy küzdelmének politikai diadalát. Ez a nap nemcsak a Te ünneped, ez az óra a magyar nép jelentős évfordulója. Rákóczi Ferenc, Kossuth Lajos mellett Te vagy, Elnök Uram, a magyar nép szabadságharcának harmadik hőse. Vállaltad hatalomban gazdag osztályodnak ellenséges üldözését, hogy a szegény magyar nép érdekeit szolgálhassad. Krózsusi vagyont, hatalom lehetőségének birtokát elvetted Magadtól, vállaltad a szegénységet, nyomort, az üldöztetést, a szörnyű hontalanságot, hogy a magyar függetlenség, szabadság és a magyar szabadságharc zászlaját lobogtathasd.

A 70-ik életév küszöbén, sok szenvedés és vér árán a történelem igazolta tanításaidat és elvhűségedet. Üldözödted: a gonosz ellenforradalmat, a fasiszmust, a nácizmust és an-

nak exponenseit elsöpörte a nagy világáradat; a német-magyar sorsközösség hazug gondolata megsemmisült; a szomszédokkal és Szovjet-Oroszországgal szemben hirdetett barátsági politika győzelmet aratott; a Te agrárpolitikád, a földosztás, a magyar nép politikai szabadságjogainak, a hamisítatlan politikai, szociális és gazdasági demokráciának eszméi megvalósulás előtt állanak.

Hiszem, hogy a történelmi igazolást követni fogja a magyar nép által történendő jóvátétel. A negyedszázados rágalmazást és üldözést a magyar népnek saját politikai repulációja érdekében jóvá kell tennie. Károlyi Mihály önzetlen politikai érdemeit törvényben kell megörökíteni. Ezt hirdetem, mint szocialista, mint olyan ember, akinek évtizedeken keresztül szerencséje volt közéről megismernie Károlyi Mihálynak, a nagy magyar szabadságharcosnak emberi és politikai nagyságát.

Kedves Elnök Uram, családom és a magam nevében azt kívánom, hogy jó egészségben, szellemi erőid mai teljességében érjed meg azt a közeli órát, amikor a magyar nép a szabad hazában üdvözölhesse nagy fiát, Károlyi Mihályt.

Régi bajtársi hűséggel üdvözöl igaz híved

PIL 704. f. 81. ó. e. (eredeti). Közli: KMVÍ II.. 371-372.

19. A DEMOKRATIKUS MAGYARORSZÁG PALESZTINAI BARÁTAI TÁVIRATA

KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Tel-Aviv. 1945. február 17.)

At the Liberation of Budapest we greet you, the Expresident of the first Hungarian People's Republic and leader of the spirit of the Democratic Hungary.

PIL 704. f. 81. ó. e. (távirat)

*

Budapest felszabadítása alkalmából üdvözöljük Önt, az első Magyar Népköztársaság volt elnökét és a demokratikus Magyarország szellemi vezérét.

20. BÖHM VILMOS KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Råsunda, 1945. február 25.)

Kedves Elnök Uram!

Köszönettel nyugtázom február 6-ról kelt soraidat. Végtelen örömmel olvastam, hogy mennyire egyetértünk a közeli és távoli jövő minden problémáját illetően, s levedből látom, hogy korodat meghazudtoló energiával és harci kedvvel folytatod minden nehézség ellenére az évtizedes áldozatos harcot. Nagy értéke és szerencséje törekvéseinknek, hogy Te az élen harcolsz, s még nagyobb szerencséje a magyar népnek, hogy ez az érték megmaradt számára. Hiszem, hogy még hosszú időre.

Sajnálom, hogy az utazás egyelőre elmaradt. Volt főnököm, Mr. Parrott¹ e napokban Londonba utazik, hogy átvegye új megbízatását: a csehszlovák kormányhoz kirendelt angol követ sajtófőnöke lesz. Kitűnő ember, s jó barátunk. Mindenképpen beszélni akar Veled, a címet megadtam neki. Ő vállalkozott arra, hogy megbeszéli Veletek, hogy nem volna-e lehetséges, hogy ha nem is állandó tartózkodásra - aminek most már alig volna értelme -, de egy hosszabb látogatásra Hozzátok jöjjenek, hogy a nehézkes levelezgetés